

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om musikläroanstalter

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att det stiftas en ny lag om musikläroanstalter genom vilken den lag om musikläroanstalter som gavs 1987 (402/87) upphävs. Det viktigaste målet med propositionen är att öka flexibiliteten i verksamheten och erbjuda möjligheter att göra undervisningen och studierna mångsidigare samt bredda försöks- och utvecklingsverksamheten. De musikläroanstalter som avses i lagen är musikinstitutet och konservatorierna, i vilka bägge ges grundundervisning och i konservatorierna särskilt yrkesutbildning i musik. Musikskolor som får statsandel omvandlas enligt lagförslaget till musikinstitut. Läroanstaltsnätet

skall således bestå av två läroanstaltstyper i stället för nuvarande tre.

Det föreslås att läroanstalternas interna rörelsefrihet när det gäller att ordna verksamheten skall ökas. Läroanstalterna kan också ordna finansieringen av vissa servicefunktioner med de avgiftsinkomster som servicen inbringar enligt principen om avgiftsbelagd service. Det föreslås att lagen, som genom ett flertal ändringar blivit splittrad, uppdateras och ges en enhetlig form.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft så snart som möjligt efter att den har antagits och blivit stadfäst.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sida		Sida
PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1	3. Propositionens verkningar	9
ALLMÄN MOTIVERING	3	3.1. Ekonomiska verkningar	9
1. Nuläge	3	3.2. Verkningar i fråga om organisation och personal	10
1.1. Lagstiftning	3	4. Beredningen av propositionen	10
1.2. Musikläroanstaltsnätets omfattning	3	DETALJMOTIVERING	10
1.3. Undervisningen i musikleroanstalterna ..	5	1. Lagförslaget	10
1.3.1. Musikskolorna	5	1 kap. Uppgifter och huvudman	10
1.3.2. Musikinstitutet	5	2 kap. Förvaltning och undervisning	11
1.3.3. Konservatorierna	6	3 kap. Personal	12
1.4. Bedömning av nuläget	6	4 kap. Studerande	12
2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen .	7	5 kap. Finansiering	12
2.1. Utgångspunkter och grundläggande linjedragningar	7	6 kap. Ändringssökande	13
2.2. Läroplaner och försöksverksamhet	7	7 kap. Särskilda stadganden	13
2.3. Avgiftsbelagd serviceverksamhet	8	8 kap. Ikraftträdelsestadganden	13
2.4. Tjänster och befattningar vid läroanstalterna	8	2. Närmare stadganden och bestämmelser	14
2.5. Förvaltning och studerande	9	3. Ikraftträdande	14
2.6. Tillstånd och finansiering	9	LAGFÖRSLAG	14

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Lagstiftning

Den första statsunderstödslagen som gällde musikläroanstalter, lagen om statsunderstöd åt musikläroanstalter (147/68), trädde i kraft vid ingången av 1969. Lagen reviderades 1975 till följd av att lagen om statsandelar och -understöd åt kommuner och kommunalförbund (35/73) trädde i kraft. Tillämpningen av denna statsandelslag på musikläroanstalterna innebar betydande förändringar i fråga om grunderna för bestämmande av finansieringen för dessa läroanstalter och för förfarandet vid beviljande av finansiering.

Förordningen om statsunderstöd åt musikläroanstalter som gavs 1968 ersattes av en ny förordning med samma namn (468/77). Genom förordningen organiserades det nuvarande musikläroanstaltssystemet i tre steg: musikskola, musikinstitut och konservatorium. Genom denna förordning fastställdes också detaljerade behörighetsvillkor för tjänsterna och befattningarna vid musikläroanstalterna.

År 1986 utfärdades för första gången ett av statsrådet fastställt utvecklingsprogram för den yrkesutbildning som lydde under skolstyrelsen. Utvecklingsprogrammet omfattade också den yrkesutbildning i musik som ges vid konservatorierna. Utbildningen förenhetligades till vissa delar i förhållande till den övriga yrkesutbildningen. I detta sammanhang infördes också studiesociala förmåner för studerandena och hemkommunernas betalningsskyldighet.

På grund av den kraftiga expansionen inom yrkesutbildningen och de krav på förändringar som uppkommit bl.a. i fråga om grundundervisningen i intressebetingad musik reviderades lagstiftningen om musikläroanstalter 1987. Lagen har senare ändrats också 1988 (93/88) och senast i samband med att lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (705/92) trädde i kraft (723/92), varvid i huvudsak sådana lagtekniska ändringar som föranleddes av statsandelslagstiftningen företogs. Stadgandena om statsandelsförfarandet upphävdes då i musikläroanstaltslagstiftningen. Behövliga stadganden togs in i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

Dimensioneringen av den yrkesutbildning

som ges i musikläroanstalterna liksom av den övriga yrkesutbildningen grundar sig på stadgandena i lagen om yrkesläroanstalter (487/87) och förordningen om en plan för utveckling av utbildningen inom undervisningsministeriets förvaltningsområde och av forskningen vid högskolorna (165/91) samt den av statsrådet godkända utvecklingsplanen. Undervisningsministeriet beslutar om dimensioneringen av yrkesutbildningen och länsstyrelsen fastställer nybörjarplatserna.

Lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (705/92) har i väsentlig grad förändrat de ekonomiska grunderna för musikläroanstalternas verksamhet och deras verksamhetsmiljö. Samtidigt har det under de senaste åren skett stora förändringar också i institut- och skollagstiftningen i övrigt. Reformerna har haft som syfte att överföra befogenheterna till lokal nivå, upphäva onödiga normer och öka flexibiliteten.

Allmänbildande musikundervisning som är avsedd för hela årsklassen ges närmast inom dagvården, i grundskolan och gymnasiet. Musikundervisning kan också ges med stöd av lagen om grundundervisning i konst (424/92) samt av medborgarinstitut, folkhögskolor och studiecentraler. Lagen om grundundervisning i konst trädde i kraft i juni 1992 och lagen om medborgarinstitut (722/92) vid ingången av 1993. Även lagstiftningen om grundskolan, gymnasiet och yrkesutbildningen har varit föremål för ett flertal förändringar. De mest omfattande ändringarna på senare tid skedde i samband med att lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet stiftades.

1.2. Musikläroanstaltsnätets omfattning

Under läsåret 1979—80 fanns det sammanlagt 34 musikläroanstalter med statsandel (tabell 1). Av dem var sju konservatorier som erbjuder yrkesutbildning och 27 övriga musikläroanstalter. Eleverna i dessa läroanstalter uppgick till över 19 000. Sammanlagt 44 musikläroanstalter fick statsunderstöd enligt prövning.

Nätet av musikläroanstalter växte under 1980-talet så att antalet musikläroanstalter med statsandel läsåret 1989—90 uppgick till över 60, av vilka 11 var konservatorier som ger

yrkesutbildning och 49 övriga musickläroanstalter. Dessa läroanstalter hade sammanlagt omkring 32 000 elever. Under nämnda läsår fick 52 läroanstalter statsunderstöd enligt prövning.

Den relativt stora tillväxten i den ordinarie undervisningspersonalen i musickläroanstalter med statsandel under denna tidsperiod (tabell 2) berodde på att statsbudgeten under flera på varandra följande år gav möjlighet att omvandla timundervisningen till tjänster och befattningar. Dessa åtgärder förstärkte på ett avgörande sätt musickläroanstalternas ställning och förbättrade deras verksamhetsförutsättningar. Antalet ordinarie lärare, rektorer och biträdande rektorer växte under 1980-talet sammanlagt från omkring 350 till 950.

För närvarande finns det omkring 140 musickläroanstalter i Finland. Hösten 1993 fick 84 av dem lagstadgad finansiering. Av dem upptäckta antalet konservatorier som ger yrkesutbildning till 11. Antalet musikskolor med statsandel är 36 och antalet musikinstitut med statsandel är 37. Antalet elever i musickläroanstalterna är sammanlagt omkring 60 000, av vilka 45 000 i läroanstalter med statsandel. Läroanstalterna täcker geografisk hela Finland. Av tabellen nedan framgår antalet musickläroanstalter och utvecklingen i elevantalet (tabell 1) samt utvecklingen i undervisningspersonalens omfattning i dess helhet under 1980-talet samt i början av 1990-talet.

Tabell 1.

Läsår	Antalet läroanstalter enligt nivå				Antal musik- läroanstalter med statsunder- stöd enl. prövn.	Antal musik- läroanstalter med statsandel
	msk	mi	kons	tot.		
1979—80	9	18	7	34	44	19176
1981—82	12	19	7	38	51	23289
1983—84	9	23	7	39	48	25324
1985—86	10	25	8	43	59	26548
1987—88	12	26	11	49	55	30051
1989—90	18	31	11	60	52	32258
1991—92	20	31	11	62	49	37560

Tabell 2.

Läsår	Undervisningspersonal i musikläroanstalter med statsandel			
	Rektorer	Biträdande rektorer	Ordinarie lärare	Timlärare
1979—80	34	8	316	1241
1981—82	38	10	422	1502
1983—84	39	13	595	1616
1985—86	43	13	630	1829
1987—88	49	19	721	2022
1989—90	60	17	869	2269
1991—92	62	17	1000	2154

1.3. Undervisningen i musikläroanstalterna

1.3.1. Musikskolorna

Sedan 1.8.1993 finns det i Finland 36 musikskolor med statsandel. En musikskola har till uppgift att meddela grundundervisning i musik såväl för dem som siktar på ett yrke på musikens område som för dem som har musiken som hobby. De kurser som krävs för att få avgångsbetyg från musikskola skall med undantag av några solistiska huvudämnen fullgöras senast under det läsår då eleven fyller 16 år.

I musikleksskolor studerar elever under skolåldern vilka intas enligt grunder som direktionen för läroanstalten har fastställt. Undervisningen vid musikleksskolorna omfattar två en timmes långa undervisningsavsnitt per vecka. Undervisningen sker i undervisningsgrupper.

Musikskolan har en vuxenavdelning. Där studerar de som på grund av sin ålder eller av andra skäl inte kan studera i musikskolan men som anses ha förutsättningar att studera musik på ett målinriktat sätt. Eleverna kan studera högst fem läsår på avdelningen. Rektor har dock rätt att bevilja förlängd tid omfattande sammanlagt fyra läsår. En allmän regel är att personer som fyllt 26 inte antas till avdelningen.

Musikskolorna har på ansökan med tillstånd av det centrala ämbetsverket kunnat meddela undervisning på institutnivå på olika kursnivåer i de solistiska läroämnena som hör till lärokursen för musikinstitut och i tonträffning

i det fall att musikskolan i fråga har lärare som är behöriga för musikinstitut i de aktuella ämnena. Många av musikskolorna ger alltså undervisning enligt det program som gäller för instituten.

1.3.2. Musikinstitutet

Målet för den undervisning på institutnivå som ges i musikinstitutet är att ge eleverna sådana färdigheter att de har möjlighet att inleda yrkesstudier i musik. Undervisningen bygger på musikskolans lärokurs. De som har fullgjort de kurser som hör till musikskolans lärokurs eller som har blivit godkända i inträdesförhåret kan studera vid musikinstitutet.

Slutexamen vid musikinstitutet skall i regel avläggas inom fyra läsår. Efter det att eleven har avlagt slutexamen kan han söka inträde till yrkesstudier i musik, bli elev vid vuxenavdelningen eller om han har avlagt slutexamen på kortare tid än fyra studieår fortsätta studierna vid musikinstitutet tills den normala minimtiden har nåtts. Av synnerligen vägande skäl kan rektor för musikläroanstalten bevilja eleven ett extra år för att avlägga slutexamen vid musikinstitutet.

Vid musikinstitutet ges undervisning i solistiska och allmänna läroämnena samt i gemensamt musicerande. I undervisningen ingår också kurser och seminarier som gäller speciella områden av musiken.

I de solistiska ämnena omfattar undervis-

ningen i allmänhet 1 timme, i de solistiska biämnena 0,5 och i kurs I de allmänna läroämnena 1,5 timmar per vecka. Körerna, orkestrarna och musikgrupperna har två till fyra veckotimmar beroende på studieprogrammet. Vid ett musikinstitut finns vanligen också en lekskola, en musikskola och en vuxenavdelning. Arrangemangen vid dem och deras mål motsvarar vad som sagts ovan i kapitlet om musikskolor.

1.3.3. Konservatorierna

Konservatorierna har koncentrerat sig på att ge yrkesutbildning, men de ordnar i allmänhet också undervisning enligt läroplanen för musiklekskola, musikskola och musikinstitut.

Vid konservatorierna ges yrkesutbildning på sammanlagt tio olika studielinjer. Studielinjerna varierar i de olika konservatorierna. En del av studielinjerna är studentexamensbaserade och en del grundskolebaserade. Det är möjligt att söka från en grundskolebaserad linje till en studentexamensbaserad linje efter tre läsår. Kurserna i de allmänbildande läroämnena skall dock fullgöras enligt de krav som gäller för den grundskolebaserade studielinjen.

Studielinjerna inom konservatoriernas yrkesutbildning omfattar studielinjen för lärare vid musiklekskola, studielinjen för musiker, studielinjen för musiklekskollärare, studielinjen för lärare i pop- och jazzmusik, studielinjen för pop- och jazzmusiker, studielinjen för dansmusiker, studielinjen för musikledare, studielinjen för kyrkomusik, studielinjen för lärare i danskonst och studielinjen för dansare. Av ovan nämnda studielinjer är studielinjen för lärare vid musiklekskola, studielinjen för musiker, studielinjen för lärare i pop- och jazzmusik, studielinjen för pop- och jazzmusiker samt studielinjen för musikledare fyraåriga. De övriga linjerna är tre- eller fyraåriga.

En studerande som på ett framgångsrikt sätt har avlagt examen för lärare vid musiklekskola och vars studieprestationer uppfyller vissa villkor har genom beslut av läroanstaltens rektor rätt att bedriva fortsatta studier vid konservatoriet. De fortsatta studierna avslutas med en påbyggnadsexamen på studielinjen för lärare vid musiklekskola.

En allmän regel är att den undervisning som ges för påbyggnadsexamen skall omfatta högst tre läsår. Om vägande skäl föreligger kan

rektor bevilja undantag när det gäller tidläggningen av studierna och undervisningens omfattning. Beroende på huvudämnet och de valfria kurserna är det totala antalet lektioner under den femåriga lärarutbildningen 3 316—4 127 timmar. Omvandlat i studieveckor kan detta timantal uppskattas till omkring 165—200 studieveckor. Om påbyggnadsexamen läggs till har antalet studieveckor i vissa sammanhang uppskattats till 230 studieveckor i genomsnitt. Påbyggnadsexamen togs med i läroplanerna 1987.

1.4. Bedömning av nuläget

Musiklekskola-systemet i Finland har uppnått en stark och erkänd ställning på musikundervisningsområdet. Även enligt internationella bedömningar är systemet regionalt heltäckande. De resultat som uppnåtts kan också anses hålla hög nivå. Systemet har dock brister som begränsar läroanstaltens möjligheter att uppnå goda resultat och utveckla undervisningen i en mångsidigare riktning och som hindrar läroanstaltens utveckling till kulturinstitutioner på sitt område. I praktiken gäller missförhållandena såväl läroanstaltens förvaltningsmässiga ställning som undervisningens innehåll.

Strukturen på musiklekskola-systemet kan inte längre anses motsvara den utveckling som skett och de behov som därmed uppkommit. Såsom konstaterades ovan har musikskolorna på ansökan genom tillstånd av det centrala ämbetsverket kunnat ge undervisning på institutnivå på olika kursnivåer i de solistiska läroämnena som hör till lärokursen för musikinstitut och i tonträffning. Detta har gällt situationer då musikskolan har lärare som är behöriga som lärare i musikinstitut i dessa ämnen. Många av musikskolorna ger således undervisning enligt ett program som gäller instituten. Eleverna har dock varit tvungna att avlägga dessa kursexamina vid en annan läroanstalt som har ett arbetsprogram för musikinstitut.

Strukturen på lärarkåren vid musikskolorna är i stort sett densamma som i de nuvarande musikinstituterna. Även behörighetsvillkoren är desamma. Efter 1992 har det inte längre varit möjligt att avlägga musiklekskola-examen som mellanexamen på linjen för lärare vid musiklekskola.

anstalt i konservatorierna. Nivån på undervisningspersonalen har i hög grad förenhettligats i förhållande till musikinstitutet.

I fråga om de läroanstalter som får statsandel är benämningen musikskola också vilseledande såtillvida att största delen av de läroanstalter som inte omfattas av lagen använder denna läroanstaltsbenämning. Av dessa orsaker är det inte längre ändamålsenligt att de musikskolor som omfattas av lagen hålls kvar i en helt annan kategori än musikläroanstalterna.

En viktig fråga med tanke på utvecklingen av musikläroanstalterna är läroanstalternas förutsättningar att göra undervisningen mångsidigare och utveckla individuella lösningsmodeller för undervisningen. Det nuvarande förfarandet, enligt vilket det centrala ämbetsverket fastställer läroplanerna, ger inte tillräckligt med rörelsefrihet när undervisningen skall ordnas. Eftersom läroanstalterna inte heller har samma möjligheter till försöksverksamhet som andra skolformer kan läroanstalterna inte satsa på utveckling i den grad man kunde önska.

Musikläroanstalternas behov av samarbete med andra former av konstundervisning har vuxit. Samtidigt efterfrågas även sådana tjänster i anslutning till läroanstaltens verksamhetsområde som inte ingår i läroanstaltens nuvarande uppgifter men som med iakttagande av principen om avgiftsbelagd service på ett ändamålsenligt sätt kan komplettera de undervisningstjänster som läroanstalten erbjuder.

Dessutom har det kunnat konstateras att de totala utbildningstiderna i musikläroanstalterna med beaktande av de olika läroanstaltsnivåerna och yrkesutbildningen i vissa fall blir alltför långa. Utbildningen är ineffektiv och ett tecken på det är bl.a. att ökningen i antalet nybörjarplatser inte i samma proportion har inverkat på antalet avlagda slutexamina. Med tanke på utvecklingen av den yrkesinriktade musikutbildningen och utvärderingen av resultaten bereds ett uppföljningssystem som skall främja de allmänna målen för utvecklingen av förvaltningen och avskaffande av onödiga överlappande uppgifter. Problemet förutsätter också en revidering av lagstiftningen. Genom en sådan reform kan läroanstaltsstrukturen göras klarare och en läroplansreform i samband med detta bli möjlig.

2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

2.1. Utgångspunkter och grundläggande linjdragningar

I propositionen föreslås att lagstiftningen om musikläroanstalterna revideras genom en ny lag om musikläroanstalter. Man har under årens lopp varit tvungen att göra ett stort antal ändringar i gällande lag. Till följd av detta är lagstiftningen splittrad. Det är därför av såväl innehållsmässiga som formella skäl motiverat att stifta en helt ny lag.

Lagförslaget har som mål att förbättra läroanstalternas verksamhetsförutsättningar och göra funktionerna vid läroanstalterna mångsidigare. Enligt de allmänna målen för utveckling av förvaltningen föreslås att befogenheterna för kommunerna och andra huvudmän för läroanstalterna utökas genom att beslutanderätten överförs från centralförvaltningen till lokal nivå. Det föreslås också strukturella förändringar i musikläroanstaltssystemet.

Det föreslås att musikläroanstaltssystemet görs klarare och läroanstalternas verksamhetsförutsättningar förbättras så att läroanstaltsnätet består av två läroanstaltstyper, musikinstitut och konservatorier, i stället för nuvarar tre läroanstaltstyper. I bägge de läroanstaltstyper som avses i lagförslaget skall ges grundundervisning och i konservatorierna särskilt yrkesutbildning i musik. Det föreslås att de musikskolor som får statsandel blir musikinstitut.

2.2. Läroplaner och försöksverksamhet

Det föreslås att det nuvarande förfarande för fastställande av musikläroanstalternas läroplaner revideras och ersätts med ett förfarande enligt vilket utbildningsstyrelsen i stället för läroplanerna fastställer grunderna för läroplanen. Utgående från dessa grunder utarbetar huvudmännen läroplaner för läroanstalterna som även godkänns på lokal nivå.

Målet för reformen av läroplanerna och för förfarandet vid godkännandet av dem är att förstärka läroanstalternas identitet och påverkningens möjligheter när undervisningen ordnas. Eftersom de grunder som fastställs inte heller begränsar användningen och utvecklingen av olika pedagogiska metoder blir läroanstalternas rörelsefrihet inte enbart förvaltningsmässigt

utan också pedagogiskt mycket omfattande. Genom reformen skapas på detta sätt förutsättningar för flexiblare och mångsidigare undervisning och studier. Med hjälp av förändringar kan dock de viktigaste grunderna för verksamheten bestämmas så att också den enhetlighet som behövs i fråga om elevernas möjligheter till fortsatta studier och möjligheterna att jämföra resultaten kan tryggas.

De förändringar i verksamhetens innehåll som hänger samman med omvandlingen av musikskolorna till musikinstitut genomförs i samband med läroplansreformen. När grunderna för läroplanen fastställs indelas studierna för musikinstitutets lärokurs i ändamålsenliga helheter. Läroplansreformen genomförs i anslutning till lagstiftningsreformen så att den tidigare läroplanen är i kraft tills en ny läroplan, vars grunder utbildningsstyrelsen har fastställt, har godkänts.

I lagförslaget föreslås att läroanstalterna även skall kunna ge grundundervisning i andra konstarter som gäller tonkonst. När läroplanerna utvecklas kan andra konstformer med nära anknytning till musiken beaktas. I undervisning som gäller musiken närstående konstformer kan det bildas moduler av vilka eleverna kan välja områden som fördjupar och kompletterar deras speciella yrkesinriktning och behörighet. Något särskilt tillstånd behövs inte för att starta undervisningen utan det ankommer på huvudmannen att fatta beslut om detta. Genom beslut av undervisningsministeriet har musikläroanstalterna tidigare kunnat ge grundundervisning i dans och konservatorierna på vissa villkor yrkesutbildning i dans.

Samarbete med lokala kulturinstitutioner såsom skolväsendet, teater och opera skapar en grund för bildande av sådana utbildningsstrukturer som kan främja individuella utbildningsval samt minska eller avskaffa onödig överlappning i studierna.

Det föreslås att stadganden om försöksverksamhet tas in i lagen. Förändringar öppnar samma möjligheter till försök som i andra läroanstalter. Enligt förslaget kan ett försök också utgöra en del av ett större utvecklingsarbete på utbildningens område. Försöket behöver vad målen beträffar inte begränsas enbart till verksamheten vid en musikläroanstalt om resultaten samtidigt på ett ändamålsenligt sätt kan utnyttjas också inom annat undervisningsarbete. En förutsättning för att försöksverksamheten skall kunna utvidgas till ett

regionalt och riksomfattande utbildningssamarbete är att lärarna vid de olika läroanstalterna samarbetar.

2.3. Avgiftsbelagd serviceverksamhet

Enligt förslaget kan det vid läroanstalten också finnas annan verksamhet för utveckling av musikkulturen än traditionell undervisning. Utöver olika konstevenemang och konserter kan läroanstalten idka t.ex. service- och utvecklingsverksamhet i fråga om instrumentreparation och instrumentbyggande, något som kan vara svårt att få tag på särskilt i avlägsna områden. Enligt lagförslaget kan läroanstalten ordna utbildning och service även enligt principen om avgiftsbelagd service. De kostnader som uppkommer skall täckas med avgifter som kunderna betalar.

2.4. Tjänster och befattningar vid läroanstalterna

Det föreslås att inrättandet av tjänster och befattningar i stor utsträckning skall avgöras av huvudmannen. Genom detta arrangemang främjas samarbetet med bl.a. konservatorierna samt universiteten och högskolorna vid ordnandet av undervisningen. På detta inverkar också läroplansreformen och förenhetligandet av studierna.

Vissa behörighetsvillkor skall fortfarande stadgas för undervisningspersonalen vid musikläroanstalterna. Med hjälp av behörighetsvillkoren kan man fastställa behörighetsvillkoren för undervisningspersonalen så att behörigheten är tillräcklig och beaktar målen för undervisningen i läroanstalten. Den allmänna nivån på undervisningen i läroanstalten och uppnående av goda resultat inom musikläroanstaltssystemet är speciellt beroende av behöriga lärare. Frågan är av betydelse också med tanke på elevernas rättsskydd och lärarnas motivation att utbilda sig.

Att avskaffa behörighetsstadgandena och helt överlåta frågan på huvudmannen är inte ändamålsenligt i dagens läge. Avsikten är dock att enligt de allmänna principerna för utveckling av förvaltningen i mån av möjlighet luckra upp och precisera behörighetsvillkoren. På detta sätt skapar man en situation där personal

som uppfyller de viktigaste nivåkraven söker sig till och placerar sig i musikläroanstalter i olika delar av landet.

Enligt gällande stadganden har utbildningsstyrelsen på vissa villkor rätt att betrakta en person behörig för en tjänst eller befattning vid musikläroanstalt även om han inte har fullgjort de studieprestationer som ingår i behörighetsvillkoren. Det föreslås att förfarandet för att konstatera behörigheten upphävs i denna form och att behörigheten konstateras av högskolorna i fråga. I praktiken är dessa Sibelius-Akademien om det är fråga om examina på musikens område och Teaterhögskolan om det är fråga om examina på dansens område. Arrangemanget är en logisk fortsättning på de åtgärder vars syfte är att klargöra utbildningsstyrelsens roll som ett utvecklingscenter för utbildning och decentralisera de återstående nödvändiga förvaltningsuppgifterna till andra myndigheter eller inrättningar. Av dem som lämnat in en ansökan om konstaterande av behörighet har i allmänhet över hälften varit andra än finska medborgare. Antalet ansökningar har varierat mellan 80 och 120 per år.

2.5. Förvaltning och studerande

I lagförslaget ingår bl.a. stadganden om läroanstaltens förvaltning och studerande. Dessa stadganden innebär ändringar jämfört med nuläget. Enligt lagförslaget skall läroanstalten ha en direktion enligt kommunallagen. Endast en gemensam direktion för olika skolformer kan utgöra ett undantag i detta avseende. Förslaget grundar sig på en allmän princip enligt vilken statliga myndigheter inte bör bestämma på vilket sätt förvaltningen av en kommunal läroanstalt organiseras.

Det föreslås att ett förbud mot diskriminering av studerande tas in i lagen. Enligt det är det förbjudet att utan grund försätta en studerande eller en sökande i en annan ställning t.ex. på grund av börd eller kön. Den studerande garanteras dessutom tillräckliga rättsmedel i ärenden som gäller hans studier.

2.6. Tillstånd och finansiering

Det föreslås att läroanstaltens rätt till statsandel skall avgöras i och med att undervisningsministeriet beviljar rätt att driva läroan-

stalten. Detta tillstånd ersätter det nuvarande förfarandet med fastställande av arbetsprogram. Den lagstadgade statsandelen till de musikläroanstalter som avses i lagförslaget skall bestämmas enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet och i sin helhet betalas av budgetmedel. De läroanstalter som inte får lagstadgad finansiering kan fortfarande få understöd enligt prövning.

3. Propositionens verkningar

3.1. Ekonomiska verkningar

Lagförslaget har inga betydande ekonomiska verkningar. Statsandelen till musikskolorna bestäms även enligt gällande lag enligt samma grunder som statsandelen till musikinstitutet. Avgörande med tanke på statsandelen är den kvot undervisningstimmar som har godkänts för läroanstalten och det pris per enhet som berättigar till statsandel.

Undervisningsministeriet beslutar om antalet undervisningstimmar som skall läggas till grund för beräkningen av en musikläroanstalts statsandel. Att de tidigare musikskolorna omvandlas till musikinstitut medför därför inte nödvändigtvis mer kostnader på basis av ökat timantal. Om verksamhetens art i musikskolorna ändras så att den undervisning på institutnivå som givits eller inleds i en musikskola godkänns officiellt kan detta i någon mån inverka på de priser per enhet som fastställs utgående från kostnadsunderlag som beräknas vart fjärde år.

Strykningen av begreppet musikskola i lagstiftningen inverkar på avlöningen till rektorerna i de läroanstalter det är fråga om. Höjningen av lönenivån, som beror på att löneklassen bestäms enligt löneklassen för musikinstitutens rektorer utgående från tjänstekollektivavtalet och kollektivavtalet, är dock liten.

Propositionen ger möjligheter att ompröva utbildningstiderna inom yrkesutbildningen i musik och förkorta längden på yrkesstudierna i praktiken. Genom framgångsrikare och effektivare verksamhet vid läroanstalterna kan betydande inbesparingar åstadkommas. Den långa utbildningstiden som är oändamålsenlig också vad utgångspunkterna beträffar och det faktum att yrkesstudierna i praktiken räcker

längre än dessa normativa utbildningstider har förorsakat samhället onödiga kostnader.

Statsandelen till musikläroanstalterna bestäms i sin helhet enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (705/92). Förändringar i kommunens eller läroanstaltens utgiftsnivå syns endast indirekt i statsandelen via kostnadsunderlaget som justeras vart fjärde år. I de kalkylerade grunderna beaktas under de mellanliggande åren de förändringar som skett i den allmänna kostnadsnivån och sådana lösningar som klart inverkar på verksamhetssektorns volym och som skall beaktas i statsbudgeten.

3.2. Verkningar i fråga om organisation och personal

Lagförslaget minskar i viss mån uppgifter som gäller musikläroanstalternas förvaltning. De tillstånd som behövs för att starta olika funktioner slopas. Utbildningsstyrelsens förvaltningsuppgifter minskar och ämbetsverkets ställning som ett utvecklingscenter för utbildning betonas. Förslaget förutsätter inte änd-

ringar i omfattningen på musikläroanstalternas undervisningspersonal eller annan personal. Det kan inträffa förändringar i de kommunala och privata läroanstalternas tjänste- och befattningsstruktur. Dessa förändringar beror på att förpliktande stadganden som gäller tjänster och befattningar minskar.

4. Beredningen av propositionen

Förslaget till ny lagstiftning om musikläroanstalterna har beretts av en arbetsgrupp tillsatt av undervisningsministeriet. Förutom undervisningsförvaltningen har även kommunernas centralorganisationer, Sibelius-Akademien, Suomen Konservatorioliitto r.y — Finlands konservatorieförbund r.f. och Suomen musiikkioppilaitosten liitto r.y — Finlands musikläroinrättnings förbund r.f. varit företrädare i arbetsgruppen. Arbetsgruppen har hört sakkunniga inom musikundervisning och dansutbildning. Arbetsgruppen har också fördjupat sig i lagstiftning som gäller musikläroanstalter i Europa och som är av betydelse för musikläroanstaltssystemet.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslaget

1 kap. Uppgifter och huvudman

1 §. I lagens 1 § beskrivs en musikläroanstalts uppgiftsområde. Verksamheten vid de musikläroanstalter som avses i lagen koncentreras särskilt på grundundervisning i musik, förberedelse för yrkesstudier inom branschen och yrkesutbildning i musik. Utöver detta är det dock möjligt att vid läroanstalten meddela undervisning också i andra konstarter, såsom i dans, en konst som står musiken nära. Musiken är undervisningens kärna och den kan genom annan undervisning kompletteras och göras mångsidigare på ett ändamålsenligt sätt.

Till målen för en musikläroanstalts verksamhet hör utvecklingen av musikkulturen över lag. Vid läroanstalten kan således bl.a. ordnas service- och utvecklingsverksamhet som stöder utbildningen samt konserter och andra konst-

evenemang i anslutning till undervisningen. Service- och utvecklingsverksamheten kan t.ex. bestå av reparation och byggande av instrument eller andra tjänster som fordrar specialkunnande på musikens område och vilka erbjuds i liten omfattning eller annars är svårtillgängliga. Samtidigt är det möjligt att upprätthålla och utöka kunskaperna och färdigheterna inom branschen.

Enligt lagförslaget kan musikinstitutet och konservatorierna ordna utbildning och serviceverksamhet också enligt principen om avgiftsbelagd service. Utgifterna för denna verksamhet skall täckas med inkomster i form av avgifter från kunderna. De utgifter som förädlas av denna verksamhet omfattas inte av statsandel.

2 §. Rätten till statsandel avgörs i och med att ett tillstånd att driva läroanstalten beviljas. Tillståndet kan beviljas av undervisningsministeriet om det finner att villkoren har uppfyllts.

Att villkoren uppfylls förpliktar inte till beviljande av tillstånd utan avgörandet baserar sig på en helhetsbedömning i frågan.

Stadgandet har inskränkts jämfört med tidigare lagstiftning. Bedömningen av om läroanstalten förfogar över tillräckliga lokaler, inventarier och läromedel sker enligt myndigheternas prövning. När det är fråga om en inrättning som får lagstadgad statsfinansiering och som anvisats ett eget uppgiftsområde är det nödvändigt att stadga om ett uttryckligt förbud att använda läroanstalten för uppnående av ekonomisk vinst.

3 §. Enligt förslaget är musikläroanstalterna antingen musikinstitut eller konservatorier. Begreppet musikskola försvinner därmed ur lagstiftningen om musikläroanstalter och modellen med de tre kategorierna musikskola, musikinstitut och konservatorium föreslås bli ersatt med två kategorier. Med musikinstitut avses i detta lagförslag en läroanstalt som meddelar regional grundundervisning i musik och som har lärare, lokaler och ekonomiska resurser att ge eleverna förberedande undervisning för yrkesstudier i alla de solistiska och allmänna läroämnena som ingår i läroplanen för musikläroanstalten.

I bägge läroanstaltsformerna är det möjligt att ge grundundervisning som siktar på yrkesstudier och annan grundundervisning, men konservatorierna skall dessutom såsom nu koncentrera sig på att erbjuda yrkesutbildning.

4 §. Yrkesutbildningen vid ett konservatorium kan vara grundläggande utbildning eller tilläggsutbildning. Med yrkesinriktad tilläggsutbildning avses vidareutbildning och fortbildning som ges vid läroanstalten.

Vid ett konservatorium kan också ordnas yrkesutbildning i dans. Till paragrafens 2 mom. har fogats ett stadgande om detta eftersom 1 mom. endast täcker grundundervisningen i dans. Genom lagen förpliktas läroanstalten inte att ordna grundundervisning eller yrkesutbildning i dans, utan frågan avgörs vid varje läroanstalt särskilt.

2 kap. Förvaltning och undervisning

5 §. Enligt paragrafen gäller om förvaltningen av kommunala läroanstalter på några undantag när, om vilka stadgas särskilt, vad som stadgas i kommunallagen eller bestäms med stöd av den. Dessutom tillämpas lagen om

kommunernas undervisningsförvaltning. Stadgandet motsvarar till ordalydelsen 11 § (723/92) i lagen om musikläroanstalter (402/87).

6 §. I paragrafen ingår stadganden om en musikläroanstalts direktion. Med avvikelse från tidigare stadganden skall det vid en kommunal musikläroanstalt i regel endast finnas en sådan direktion som föreskrivs i kommunallagen. Endast när det är fråga om en gemensam direktion för flera skolformer kan direktionens sammansättning avvika från kommunallagen.

Sammansättningen på en direktion som är gemensam för flera skolformer bestäms med beaktande av stadgandena i 8 § enligt 5 § lagen om kommunernas undervisningsförvaltning (706/92). Ett stadgande om detta har tagits in i paragrafens 2 mom. I en gemensam direktion finns en lärarmedlem och en elevmedlem från varje skolform som lyder under direktionen. Elevmedlemmarna skall dock alltid vara minst två. I en gemensam direktion skall det dessutom finnas en medlem som företräder annan personal än lärarna.

Sammansättningen på direktionen för en privat musikläroanstalt skall fortfarande i sin helhet fastställas av huvudmannen. Stadgandena tillåter således att också företrädare för lärarna och företrädare för skolans övriga personal väljs till direktionen för en privat läroanstalt.

I paragrafens 3 mom. ingår en bestämmelse som gäller instruktionen vid en privat läroanstalt. En privat musikläroanstalt skall ha en av huvudmannen godkänd instruktion. I fråga om de kommunala musikläroanstalterna tillämpas stadgandena i kommunallagen till denna del.

7 §. Det föreslås att det i lagen tas in ett stadgande om läroplanen för läroanstalten. Läroanstaltens läroplan skall bygga på de grunder för läroplanen som utbildningsstyrelsen har fastställt. På detta sätt är det möjligt att upprätthålla en behövlig enhetlighet i målen för undervisningen och att jämföra resultaten av undervisningen. Detta är av betydelse för nivån på undervisningen överhuvudtaget och även med tanke på studerandenas möjligheter till fortsatta studier.

Avsikten är att det i samband med det utvärderingssystem som skapas för musikläroanstalterna skall fästas särskild uppmärksamhet vid att verksamheten är effektiv, framgångsrik och verkningsfull. Betydande skillnader i den totala utbildningstiden har observe-

rats i olika musikläroanstalter. Eftersom musikläroanstaltssystemets funktionsduglighet inte enbart återspeglas i den konstnärliga nivån och nivån på resultaten i övrigt utan även i på vilken tid resultaten uppnås, fästs uppmärksamhet också vid eventuella överlånga utbildningstider.

3 kap. Personal

8 §. Av läroanstaltens tjänster eller befattningar nämns i lagen endast befattningarna som rektor och biträdande rektor. Avsikten är att tjänster och befattningar som annars anses vara nödvändiga skall bestämmas genom förordning. Jämfört med gällande lag har stadgandet inskränkts betydligt. Inrättande av tjänster och befattningar skall i avsevärd utsträckning avgöras av huvudmannen. Arrangemanget är inte heller ett hinder för att gemensamma lärartjänster för olika läroanstalter utnyttjas. Rektorstjänsten kan vara en huvud- eller bitjänst eller -befattning.

9 §. Om behörighetsvillkoren för musikläroanstalternas undervisningspersonal stadgas genom förordning. Avsikten är att behörighetsvillkoren skall bli klarare och mindre detaljerade än för närvarande.

Undervisningsministeriet skall fortfarande ha rätt att av särskilda skäl bevilja dispens från behörighetsvillkoren för rektor eller biträdande rektor. Situationer då detta är aktuellt är närmast då den sökande genom ersättande studieprestationer kan anses ha uppnått kunskaper och färdigheter som motsvarar dem som uttryckligen anges i behörighetsvillkoren.

Det föreslås att förfarandet vid konstaterande av behörigheten hos musikläroanstalternas lärare flyttas över från utbildningsstyrelsen till högskolorna. I praktiken är dessa högskolor Sibelius-Akademien och Teaterhögskolan.

Närmare stadganden om förfarandet vid konstaterande av behörigheten utfärdas genom förordning.

4 kap. Studerande

10 §. Enligt förslaget skall huvudmannen bestämma om de grunder på vilka en studerande antas till läroanstalten. Bestämmelser om på vilka grunder en studerande antas till grundläggande yrkesutbildning utfärdas genom förordning.

I paragrafens 2 mom. anges de allmänna principer vars syfte är att hindra diskriminering i samband med antagningen och under studier. En sökande eller en studerande får inte utan grund försättas i en annan ställning bl.a. på grund av sitt hälsotillstånd om hälsotillståndet inte i och för sig hindrar honom från att uppnå de mål som uppställts för undervisningen. Det regleringssystem som gäller antagningen av studerande till yrkesutbildningen i musik överensstämmer med den övriga yrkesutbildningen.

11 §. De studiesociala förmånerna för studerande som får yrkesundervisning vid konservatorier skall fortfarande bestämmas enligt samma grunder som i andra yrkesläroanstalter.

12 §. Enligt förslaget skall studier som pågått oskäligt länge, t.ex. på grund av frånvaro eller bristande studiemotivation föranleda en situation då studeranden förvägras studierätt. Läroplanen erbjuder utgångspunkter för en lägesbedömning där också dessa omständigheter kan beaktas.

Enligt stadgandet om disciplin kan en studerande avstängas för högst ett år. För en ny förseelse kan ett nytt avstängningsstraff påföras. Ordalydelsen i stadgandet har justerats jämfört med tidigare lagstiftning. Enligt förslaget skall beslutanderätten vid kommunala läroanstalter i ett ärende som gäller disciplin samt i ett ärende som gäller förvägrande av studierätten utövas av det kollegiala organ som avses i 2 § lagen om kommunernas undervisningsförvaltning. Om det finns flera sådana organ i kommunen bestäms det organ som är beslutfört i instruktionen. Vid privata läroanstalter är det fortsättningsvis direktionen som beslutar om avstängning.

5 kap. Finansiering

13 §. Stadgandena om statsandel i lagförslaget motsvarar till innehållet den ändring (723/92) av lagen om musikläroanstalter (402/87) som trädde i kraft 1.1.1993. Enligt paragrafen kan statsandel beviljas för musikläroanstaltens anläggningskostnader enligt vad som stadgas i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. Statsandel beviljas för driftskostnaderna enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. En musikläroanstalts statsandel bestäms enligt bärkraftsklassificeringen utgående från det kalky-

lerade belopp som används som grund för statsandelen på det sätt som anges i stadgandena om undervisningsväsendet i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (705/92). Även på statsfinansieringen av musikläroanstalternas anläggningskostnader tillämpas den statsandelsskala och det system för priser per enhet enligt lokaltyp som anges i nämnda lag.

Musikinstitut eller konservatorier kan ordna utbildning också som avgiftsbelagd serviceverksamhet. Dessa undervisningstimmar och de kostnader som de ger upphov till beaktas inte när statsandelen beräknas. Inte heller andra utgifter för avgiftsbelagd serviceverksamhet omfattas av statsandel.

14 §. I paragrafen stadgas om den studerandes hemkommuns skyldighet att betala sin andel av de driftskostnader som hänförs till en studerande som får yrkesutbildning i musik. Betalningsandelen bestäms enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (705/92). På samma sätt som för närvarande är elevens hemkommun betalningskyldig endast i fråga om elever som får yrkesutbildning.

15 §. Enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet beräknas den statsandel som beviljas för en musikläroanstalts driftskostnader på basis av det antal undervisningstimmar som fastställts som grund för beräkning av läroanstaltens statsandel och det per undervisningstimme bestämda kalkylerade priset per enhet. Antalet undervisningstimmar fastställs enligt läroanstalt. Eftersom det räknas ut särskilda priser per enhet för yrkesutbildning i musik och för annan undervisning vid musikläroanstalterna, fastställer undervisningsministeriet antalet undervisningstimmar separat för yrkesundervisning och annan undervisning.

6 kap. Ändringssökande

16 §. I paragrafen ingår stadganden om ändringssökande. I paragrafen stadgas om sökande av ändring i de beslut som utfärdas enligt denna lag eller en förordning som givits med stöd av den. Sådana beslut är närmast det beslut om förvägrande av studierätten och avstängning av en studerande som avses i 12 § samt ett beslut som gäller utnämning av en tjänstehavare eller befattningshavare vid en

musikläroanstalt. Det föreslagna systemet för ändringssökande överensstämmer med det system som används inom undervisningsväsendet i övrigt. När eventuella besvärshänsyn till vad som stadgas om de grundläggande rättigheterna i internationella konventionen om mänskliga rättigheter.

7 kap. Särskilda stadganden

17 §. Till lagen har fogats en särskild paragraf om försöksverksamhet. Avsikten med den är att med undervisningsministeriets tillstånd möjliggöra också sådana avvikande försök som inte skulle kunna genomföras inom ramen för stadgandena men som anses vara nödvändiga för den riksomfattande utvecklingen av utbildningen. Musikläroanstalterna har rörelsefrihet redan inom ramen för grunderna för läroplanen. I paragrafen avses endast försök vars resultat skulle kunna utnyttjas i hela landet och inte enbart i en enskild läroanstalt. Om möjligheten att bevilja statsunderstöd för försöksverksamhet stadgas i 38 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

18 §. Statsandelarna till de musikläroanstalter som avses i detta lagförslag betalas av de egentliga budgetmedlen. Sådan musikundervisning som inte omfattas av den statsandel som avses i denna lag kan dock av undervisningsministeriet beviljas statsunderstöd av ett anslag i statsbudgeten som anvisats av vinstmedel från tippning och penningslotterier för stödjande av konst.

19 §. Paragrafen innehåller ett normalt be- myndigande att utfärda förordning.

8 kap. Ikraftträdelsestadganden

20—25 §§. I paragraferna ingår förslag till stadganden om lagens ikraftträdande.

För att trygga kontinuiteten i de lagstadgade musikläroanstalternas verksamhet och för att förenkla förvaltningsförfarandet tillämpas på de beslut som gäller fastställelse av arbetsprogram och som fattats med stöd av 39 § förordningen om statsunderstöd åt musikläroanstalter (486/77) och 6 § lagen om musikläroanstalter (402/87) innan lagen träder i kraft, vad som i

detta lagförslag stadgas om tillstånd att driva en läroanstalt. Musikskolor med statsandel omvandlas till musikinstitut direkt med stöd av lagen. På beslut som gäller fastställelse av arbetsprogrammet för dessa musikskolor tillämpas vad som stadgas om tillstånd att driva ett musikinstitut.

Enligt förslaget till stadgande skall en direktion som har valts innan denna lag träder i kraft fortsätta i sina uppgifter till utgången av sin mandatperiod.

I paragraferna ingår också stadganden som gäller personalens ställning och ordnande av pensionsskyddet samt ändringssökande under övergångsskedet.

2. Närmare stadganden och bestämmelser

Närmare stadganden om musikläroanstalter

na ges genom en förordning som ersätter den nu gällande förordningen om musikläroanstalter (692/87). En viktig del av de övriga bestämmelser som gäller läroanstalten kommer att bestå av grunderna för läroplanen för läroanstaltsformen, i vilka de riksomfattande målen för och det centrala innehållet i undervisningen anges.

3. Ikraftträdande

Den föreslagna lagen avses träda i kraft så snart som möjligt efter att den har blivit stadfäst.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag om musikläroanstalter

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 kap.

Uppgifter och huvudman

1 §

Musikläroanstalterna har till uppgift att meddela grundundervisning i tonkonst och i andra konstarter i anslutning till den, att förbereda studerandena för yrkesstudier och att ge yrkesutbildning i musik samt ordna annan verksamhet i anslutning till utvecklandet av musikkulturen.

En musikläroanstalt kan även ordna den utbildning och de tjänster som hör till dess uppgiftsområde som avgiftsbelagd serviceverksamhet.

2 §

En musikläroanstalt kan med tillstånd av undervisningsministeriet drivas av en kommun eller en samkommun eller en registrerat sammanslutning eller en registrerad stiftelse. En

förutsättning för att tillstånd att driva läroanstalten skall beviljas är att musikläroanstalten är behövlig med tanke på musikfostran inom dess verksamhetsområde och att den inte drivs för uppnående av ekonomisk vinst.

Undervisningsministeriet beslutar om ändring i tillståndet att driva en musikläroanstalt.

3 §

De musikläroanstalter som avses i denna lag är musikinstitutet och konservatorierna vid vilka bägge meddelas förberedande grundundervisning för yrkesstudier och annan grundundervisning samt vid konservatorierna särskilt yrkesutbildning i musik.

4 §

Yrkesutbildningen vid konservatorierna kan vara grundläggande utbildning eller tilläggsutbildning. I fråga om yrkesutbildningen gäller dessutom i tillämpliga delar lagen om yrkeslä-

roanstalter (487/87) och vad som stadgas eller bestäms med stöd av den.

Vid konservatorier kan ordnas yrkesutbildning i dans.

2 kap.

Förvaltning och undervisning

5 §

Om förvaltningen av kommunala musikleäroanstalter gäller vad som stadgas i kommunallagen (953/76) eller bestäms med stöd av den, om inte något annat stadgas i denna lag eller den förordning som givits med stöd av den. Om förvaltningen av kommunala musikleäroanstalter gäller dessutom vad som stadgas i lagen om kommunernas undervisningsförvaltning (706/92).

6 §

En kommunal musikleäroanstalt kan ha en direktion varvid sammansättningen av gemensam direktion för olika läroanstaltsformer avviker från kommunallagen på det sätt som stadgas i 5 § lagen om kommunernas undervisningsförvaltning.

En privat musikleäroanstalt skall ha en av huvudmannen tillsatt direktion. Om direktionens uppgifter och om rätten närvara vid direktionens möten stadgas vid behov genom förordning och bestäms i ett reglemente.

Reglementet för en privat musikleäroanstalt godkänns av huvudmannen.

7 §

En musikleäroanstalt skall ha en läroplan. Läroplaner utarbetas på basis av utbildningsstyrelsens grunder för läroplanen, i vilka bestämmelser ges om de riksomfattande målen för och det viktigaste innehållet i undervisningen samt om de allmänna grunderna för elevbedömningen och betygsformulären som komplement till förordningen.

3 kap.

Personal

8 §

Vid en musikleäroanstalt skall finnas en tjänst eller befattning som rektor och dessutom andra tjänster eller befattningar som behövs för läro-

anstaltens verksamhet enligt vad som stadgas genom förordning.

9 §

Om behörighetsvillkoren för rektor och biträdande rektor eller för någon annan tjänst eller befattning inom undervisningssektorn stadgas genom förordning. Undervisningsministeriet kan av särskilda skäl bevilja dispens från behörighetsvillkoren för rektor och biträdande rektor. En högskola kan dessutom i enskilda fall konstatera en person behörig för en lärartjänst eller lärarbefattning vid en musikleäroanstalt enligt vad som stadgas genom förordning.

4 kap.

Studeringen

10 §

Huvudmannen för en musikleäroanstalt fattar beslut om grunderna för antagningen av studerandena. Om grunderna för antagningen av studerande till grundläggande yrkesutbildning stadgas dessutom genom förordning.

En studerande eller en sökande får inte utan grund försättas i en annan ställning än någon annan på grund av börd, kön, ålder, hälsotillstånd, religion, boningsort, övertygelse eller av någon annan med dessa jämförbar orsak.

11 §

För studerande som deltar i grundläggande yrkesutbildning ordnas och ges studiesociala förmåner enligt de grunder som stadgas i lagen om studiesociala förmåner för yrkesläroanstaltens elever (498/83) och den förordning som givits med stöd av denna.

12 §

En studerande kan förvägras studierätt om det är uppenbart att han inte har förutsättningar att slutföra studierna inom skälig tid.

En studerande som bryter mot läroanstaltens inre ordning eller stör arbetsron kan tilldelas en varning eller avstängas från läroanstalten för viss tid, för högst ett år i sänder.

Beslut om att tilldela en studerande en varning fattas av rektor. Beslut om att avstänga en studerande eller förvägra en studerande studierätt fattas i en kommunal läroanstalt av det kollegiala organ som avses i 2 §

lagen om kommunernas undervisningsförvaltning och i en privat läroanstalt av direktionen.

5 kap.

Finansiering

13 §

Huvudmannen för en musikläroanstalt kan beviljas statsandel för anläggningsprojekt enligt vad som stadgas i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (705/92).

Huvudmannen för en musikläroanstalt får statsandel för driftskostnaderna enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

14 §

Den kommun där en studerande vid en tidpunkt som anges genom förordning har sin hemort enligt lagen om hemkommun (201/94), är skyldig att enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet betala sin andel av de driftskostnader som hänför sig till en studerande som får yrkesutbildning i musik.

Om studeranden inte har någon hemkommun eller om studeranden har hemkommun på Åland, skall till läroanstaltens huvudman för en sådan studerande som avses i 1 mom. av statsmedel betalas ett belopp som motsvarar statsandelen och hemkommunens betalningsandel.

15 §

Undervisningsministeriet fastställer det antal undervisningstimmar som läggs till grund för beräkningen av en musikläroanstalts statsandel.

6 kap.

Ändringssökande

16 §

I beslut som kommunala förvaltningsorgan eller tjänsteinnehavare har fattat enligt denna lag eller en förordning som givits med stöd av lagen får ändring sökas så som stadgas i kommunallagen.

I beslut som en privat läroanstalts förvaltningsorgan eller befattningshavare har fattat enligt denna lag eller en förordning som givits med stöd av lagen får ändring sökas hos länsrätten genom besvär med iakttagande av

vad som stadgas i lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (154/50).

I beslut om förvägrande av studierätt och avstängning av en studerande får studeranden och hans vårdnadshavare söka ändring genom att anföra besvär hos länsstyrelsen inom 14 dagar efter att beslutet delgivits och med iakttagande i övrigt av vad som stadgas i lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden.

Besvär får inte anföras över ett beslut om att tilldela varning eller över de beslut av länsstyrelsen som avses i 3 mom. Genom förordning kan stadgas om de övriga beslut enligt denna lag eller en förordning som givits med stöd av den som inte är överklagbara.

7 kap.

Särskilda stadganden

17 §

En musikläroanstalt kan med undervisningsministeriets tillstånd i samband med försöksverksamhet avvika från stadgandena i denna lag på det sätt som stadgas genom förordning.

18 §

Undervisningsministeriet kan bevilja statsunderstöd för annan musikundervisning än den som avses i denna lag av anslag som i statsbudgeten har anvisats av vinstmedel från tippning och penninglotterier för stödjande av konst.

19 §

Närmare stadganden om verkställigheten av denna lag utfärdas genom förordning.

8 kap.

Ikraftträdelsestadganden

20 §

Denna lag träder i kraft den 1995.

Genom denna lag upphävs lagen den 10 april 1987 om musikläroanstalter (402/87) jämte ändringar. I fråga om statsandel tillämpas den upphävida lagen dock på utgifterna under hela räkenskapsåret 1995.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

21 §

De läroanstalter som har verket enligt den

lag som upphävs genom denna lag fortsätter sin verksamhet som sådana läroanstalter som avses i denna lag och på de beslut som gäller fastställelse av deras arbetsprogram tillämpas vad som i denna lag stadgas om tillstånd att driva en musikläroanstalt. Musikskolorna omvandlas till musikinstitut.

En direktion som valts innan denna lag träder i kraft fortsätter i sitt uppdrag till utgången av sin mandatperiod.

Personalen vid musikläroanstalter med statsandel övergår när denna lag träder i kraft till motsvarande tjänster, befattningar eller uppgifter vid de läroanstalter som avses i denna lag.

22 §

En läroplan som har utarbetats enligt de stadganden och bestämmelser som är gällande när denna lag träder i kraft gäller tills en läroplan enligt 7 § har godkänts.

23 §

Den som när denna lag träder i kraft är anställd hos en privat musikläroanstalt och vars rätt till pensionsskydd enligt tidigare stadganden har bestämts enligt lagen om vissa pensioner som skall betalas av statsmedel (382/69) och som enligt ikraftträdelsestadgandet i lagen om ändring av lagen om musikläroanstalter med statsandel (723/92) i sin anställning hos den privata musikläroanstalten

har rätt till pension av statsmedel i tillämpliga delar enligt samma stadganden som en statsanställd, har fortfarande denna rätt. Efter honom skall också betalas familjepension på samma sätt som efter den som har varit statsanställd.

24 §

Som kostnad för det pensionsskydd som avses i 23 § skall en privat musikläroanstalt kvartalsvis inom den månad som följer efter varje kvartal till statskontoret betala en pensionspremie som utgör 25 procent av lönesumman för dem som omfattas av pensionsskyddet. Läroanstalten skall varje år till statskontoret, i enlighet med dess anvisningar, för ordnandet av pensionsskyddet lämna uppgifter om de anställda som omfattas av nämnda pensionsskydd. Om pensionspremien inte betalas inom utsatt tid, uppbär statskontoret 16 procent i årlig dröjsmålsränta. Pensionspremierna och dröjsmålsräntorna får indrivnas i den ordning som stadgas i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utskökningsväg (367/61).

25 §

När ändring söks i ett beslut som har fattats innan denna lag träder i kraft skall de stadganden om ändringssökande tillämpas som gällde vid ikraftträdandet.

Helsingfors den 21 oktober 1994

Republikens President
MARTTI AHTISAARI

Undervisningsminister *Olli-Pekka Heinonen*

